

وحیدعظیم‌نیا دبیر گروه اقتصاد

شد. به جای افزایش مالیات بر ارزش افزوده، دولت باید بر اجرای سیاست‌های هدفمندتر و مؤثر تر برای رفع شکاف ثروت فرایند در جامعه و یکسان سازی حقوق بازنشستگان و کارگران کم‌دستمزد تمرکز کند. در صفحه ویژه‌ی رو به بررسی این مهم پرداخته‌ایم.

کافراسو

معایب فراوان افزایش یک‌درصدی مالیات‌بر ارزش افزودهبرای تولید

با توجه به اصل بهنجگی بار تو و مواردی نظیر تورم‌زایی، اثرتازایی شدیدتر، در مضیقه گذاشتن بیشتر سرمایه در گردش و گسترش بیشتر اقتصاد زیرزمینی و… لازم است از تصویب چنین قوانینی خودداری شود. از جهت منابع درآمدی مورد نیاز نیز با توجه به وجود منابع مغفول موجود در بودجه نظیر معادن و… لازم است از تصویب قوانینی که با تأمین منافع عدای، منافع مردم کمپروخوردار را به خطر می‌اندازد، جلوگیری شود. نمایندگان مجلس شورای اسلامی در صحن علنی روز سه‌شنبه سوم بهمن‌ماه و در جریان رسیدگی به گزارش کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، با تصویب بند «س» تبصره ۶ این لایحه به شرح «در سال ۱۴۰۳ نرخ مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده هفت قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰، به میزان یک واحد درصد افزایش می‌یابد» موافقت کردند.

در بودجه آمده است که درآمد حاصل از این‌بخش صرف متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان کشوری و لشکری و… یا به طور خلاصه درآمد حاصل از این بخش صرف افزایش مستمری آنها شود. در واقع با متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان یک هزینه دائمی ایجاد شد که این هزینه دائمی یا اغماض به یک درآمد دائمی متصل شد. در واقع با افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده حدود ۶۵ هزار میلیارد تومان منابع درآمدی برای دولت ایجاد می‌شود که بخش عمده آن صرف متناسب‌سازی حقوق‌ها در سال ۱۴۰۳ خواهد شد. این اقدام آثار و نتایجی دارد که در ادامه به آن پرداخته می‌شود.

یکی از مفاهیم مهم در علم اقتصاد، بهینه‌پار تو یا بهنجگی پار تو است که از آن در تحلیل منافع اجتماعی استفاده می‌شود. طریقه‌ی بیان این‌خصوصیت‌های اقتصادی، مفاهیمی است که در آن درآمدهای دیگر در قالب مالیات کاسته می‌شود. بنابراین در این شرایط باید که هر تصمیمی از جانب سیاستگذار اگر در نظر گرفت ابعاد جریان درآمدی آن صورت نگیرد، شاید در ظاهر منافع عدای را به همه راه داشته باشد، اما در نهایت از منافع عدای دیگری می‌کاهد. پس اولین آسیب این سیاست آن است که باعث افزایش درآمد عدای می‌شود و از طرفی باعث کاهش درآمد قابل تصرف عدای دیگر می‌شود که اغلب این کاهش درآمد از افرادی صورت می‌گیرد که اغلب پایگاه و صدایی در رسانه ندارند.

دومین آسیب این سیاست اینطور بیان می‌شود که افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده از آنجا که در حالت جدی از مصرف‌کننده‌نهایی دریاقت می‌شود، سبب می‌شود که شاخص قیمت‌های مصرف‌کننده افزایش یابد که این افزایش تورم در کنار کاهش درآمد قابل تصرف بر شرایط رکود تورمی فعلی می‌افزاید. در سیاست‌هایی که رهبر معظم انقلاب برای تصویب و تدوین بر نامه هفتم تصویب کرد، آمده است که نرخ تورم در طول برنامه تک رقمی شود. اگر یک درصد مالیات بر ارزش افزوده اضافه شود، یک دهم اثر به صورت قانونی ایجاد شده که در کنار تورم ساختاری موجود بعید است ام تورم تک رقمی تا پایان برنامه هفتم محقق شود.

از دیگر معایب که مالیات بر ارزش افزوده دارد و با افزایش آن گریز مالیاتی رخ آن تشدید می‌شود، عبارتند از:
۱. تحمیل بار مالیات بیشتر بر دوش طبقات کم‌درآمد که به اثر تازایی معروف است؛ زیرا افراد کم‌درآمد نسبت بیشتری از درآمد خود را صرف پرداخت مالیات می‌کنند که با افزایش یک درصدی نرخ مالیات بر ارزش افزوده این نسبت بیشتر هم می‌شود و بر خانوارهای با درآمد کمتر فشار بیشتری وارد می‌شود.
۲. در مضیقه‌گذاشتن سرمایه در گردش تولید با توجه به اینکه در حلقه‌های فرایند پرداخت مالیات بر ارزش افزوده بسیاری از حلقه‌ها معاف می‌باشند، سبب می‌شود که این حلقه‌ها در پرداخت مالیات یک حلقه مفقود ایجاد کنند که تا پرداخت‌کننده نهایی این مبلغ را به صاحب آن برساند، تولیدکننده در ابتدای زنجیره که این مالیات را پرداخت کرده بود در مضیقه سرمایه در گردش قرار گیرد. مورد مذکور نیز با افزایش نرخ تشدید می‌شود.
۳. گسترش فعالیت زیرزمینی و اقتصاد پنهان که با افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده به ۱۰ درصد نیز این عامل بیشتر می‌شود.

علاوه بر موارد فوق‌الذکر مواردی دیگر از مصائب مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد، اما مهم‌ترین مواردی که با افزایش یک درصدی از مالیات بر ارزش افزوده تشدید می‌شوند، موارد

فوق‌الذکر بودند.

در نهایت با توجه به اصل بهنجگی پار تو مواردی نظیر تورم‌زایی، اثر تازایی شدیدتر، در مضیقه‌گذاشتن بیشتر سرمایه در گردش و گسترش بیشتر اقتصاد زیرزمینی و… لازم است از تصویب چنین قوانینی خودداری شود. از جهت منابع درآمدی مورد نیاز نیز با توجه به وجود منابع مغفول موجود در بودجه نظیر معادن و… لازم است از تصویب قوانینی که با تأمین منافع عدای، منافع مردم کمپروخوردار را به خطر می‌اندازد، جلوگیری شود.

اقتصادسپیدی

سرویس اقتصادی۰۶۰۸۸۵۳۳

«جوان» تبعات افزایش مالیات بر ارزش افزوده را بررسی می کند

اقتصاد ما ککش مالیات بر ارزش افزوده را ندارد

تهدید رشد اقتصادی، تشدید بیشتر اقتصاد زیرزمینی و تورم مضاعف بر زندگی مردم، خروجی تصمیم مالیاتی دولت در بودجه ۱۴۰۳ است

رضاهدشیرای جوان

تصمیم افزایش مالیات بر ارزش افزوده در بودجه ۱۴۰۳، به باور دغدغه‌منندان و مدافعان حقوق مردم، تصمیمی بحث‌برانگیز و اشتباه است، در حالی که نیاز به رسیدگی به شکاف روزافزون ثروت در جامعه و برابر سازی حقوق بازنشستگان و کارگران کم دستمزد وجود دارد، افزایش مالیات بر ارزش افزوده مؤثرترین راه برای دستیابی به این هدف نیست. این تصمیم پیامدهای منفی برای بخش تولید کشور خواهد داشت که منجر به کاهش تولید و رشد اقتصادی خواهد شد. همچنین فشارهای تورمی بر اقتصاد را تشدید خواهد کرد و قدرت خرید مردم را بیشتر کاهش می‌دهد. علاوه بر این، افزایش مالیات بر ارزش افزوده تنها به تعمیق موضوع اقتصاد زیرزمینی و کالاهای قاچاق در ایران کمک می‌کند و توانایی دولت برای تنظیم اقتصاد و جمع‌آوری مالیات را بیشتر تضعیف می‌کند.

■ ■ ■

افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده مورد مخالفت بسیاری از کارشناسان و صاحب‌نظران قرار دارد. به باور آنان، اگرچه این یک درصد برای افسار مرفه جامعه عددی محسوب نمی‌شود، اما برای اقشار ضعیف و متوسط جامعه بسیار قابل توجه است. نکته مهم این است، کارگران و کارمندان که جزواقشار ضعیف ومتوسط جامعه هستند، جمعیت قابل توجهی از کشور را تشکیل می‌دهند و افسار مرفه در اقلیت هستند. بنابراین، در صد قابل اعتنایی از جمعیت کشور بر اثر افزایش مالیات بر ارزش افزوده آسیب خواهند دید. موضوع دیگر این است که کارگران و کارمندان در حال حاضر بخش قابل توجهی از درآمد خود را بابت بهای مسکن و خوراک و پوشاک پرداخت می‌کنند و تحت فشار قرار دارند. این فشار توان تحمل فشار اضافی را ندارند. به این ترتیب، معلوم نیست که دوره‌های بعدی رکود و تورم چه بالایی بر سر این اقشار خواهد آورد.

برای درک کامل پیامدهای تصمیم افزایش مالیات بر ارزش افزوده در بودجه ۱۴۰۳، لازم است ابتدا وضعیت اقتصادی ایران بررسی شود. این کشور با یک رکود اقتصادی شدید، با سطوح بالای تورم و بیکاری مواجه بوده است. تصمیم افزایش مالیات بر ارزش افزوده به منظور یکسان سازی حقوق بازنشستگان و افراد با حقوق پایین در جامعه، تصمیمی بحث‌برانگیز است، زیرا پیامدهای گسترده‌ای برای کل اقتصاد به همراه خواهد داشت. یکی از دلایل کلیدی در حمایت از افزایش مالیات بر ارزش افزوده، لزوم یکسان‌سازی حقوق بازنشستگان و کارگران کم‌دستمزد در جامعه است. درست است که بازنشستگان و کارگران کم‌دستمزد اغلب برای گذران زندگی خود با مشکل مواجه می‌شوند و نیاز به رسیدگی به شکاف ثروت فراینده در جامعه وجود دارد. با این‌حال افزایش مالیات بر ارزش افزوده مؤثرترین راه برای دستیابی به این هدف نیست. در واقع تصمیم برای افزایش مالیات بر ارزش افزوده به طور نامتناسبی بر این گروه‌ها تأثیر خواهد گذاشت؛ زیرا بار مالیاتی را متحمل خواهند شد. این تنها به تعمیق مشکلات اقتصادی آنها کمک می‌کند و آنها را بیشتر به سمت فرار سوق می‌دهد.

همچنین تصمیم برای افزایش مالیات بر ارزش افزوده پیامدهای منفی برای بخش تولید کشور خواهد داشت. با رکود اقتصادی کنونی در ایران، کسبوکارها در حال حاضر در تلاش هستند تا سرمایه‌بند افزایش مالیات بر ارزش افزوده تنها بر بار مالی آنها می‌افزاید و ادامه حیات را برای آنها دشوار تر می‌کند. این به نوبه خود منجر به کاهش تولید خواهد شد؛ زیرا کسب و کارها مجبور خواهند شد تولید خود را کاهش دهند تا بارخ‌های مالیاتی بالاتر کنار بیایند. این یک اثر موجه بر اقتصاد خواهد داشت که منجر به رشد اقتصادی کندتر و به طور بالقوه حتی یک رکود تمام عیار خواهد شد.

علاوه بر این، افزایش مالیات بر ارزش افزوده نیز اثرات تورمی بر اقتصاد خواهد داشت. همانطور که مشاغل هزینه‌های مالیاتی بالاتر را به شکل قیمت‌های بالاتر به مصرف‌کنندگان منتقل می‌کنند، تورم افزایش می‌یابد و قدرت خرید مردم را از بین می‌برد که این امر منجر به کاهش هزینه‌های مصرف‌کننده می‌شود. زیرا مردم به دلیل قیمت‌های بالاتر تمایل کمتری به خرج کردن پول خود برای کالاها و خدمات خواهند داشت. این کاهش تقاضا باعث تشدید رکود اقتصادی می‌شود، زیرا کسبوکارها برای فروش محصولات و خدمات خود در بازار در حال کاهش تلاش خواهند کرد.

کافراسو

کارشناس اقتصادی معتقد است افزایش مالیات بر ارزش افزوده بر زندگی مردم تأثیر مستقیم دارد و موجب ضربه زدن به معیشت خانوار خواهد شد. افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده منجر به افزایش تورم می‌شود و یز قیمت همه اقلام مصرفی خانوار آثر می‌گذارد و یک عامل کاهشده رفاه خانوار است.

■ ■ ■

محمدعلی شایان اصل کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «جیان» در رابطه با آخرین وضعیت بودجه ۱۴۰۳ و

علاوه بر این، افزایش مالیات بر ارزش افزوده موضوع اقتصاد زیرزمینی و کالاهای قاچاق در ایران را نیز تشدید خواهد کرد. اقتصاد زیرزمینی در حال حاضر یک مشکل بزرگ در کشور است، زیرا کسب و کارها به دنبال فرار از مالیات و مقررات برای سرریا ماندن این مشکل انگیزه می‌دهد تا در سایه فعالیت کنند و شفافیت و یکپارچگی اقتصاد را بیشتر تضعیف می‌کند. این امر پیامدهای منفی برای توانایی دولت در جمع‌آوری مالیات و تنظیم اقتصاد خواهد داشت که منجر به کاهش درآمد دولت و تضعیف بیشتر موقعیت مالی کشور می‌شود.

دولت تنها از طریق سیاستگذاری دقیق و مدبرانه می‌تواند امیدوار باشد که کشور را از رکود اقتصادی کنونی خارج کرده و به سوی آینده‌ای باثبات تر و شکوفاتر هدایت کند. به زعم کارشناسان، بهتر است دولت به جای افزایش مالیات بر ارزش افزوده به روش‌های دیگر برای بالا بردن سطح درآمد‌هایش متوجه شود.

دولت تنها از طریق سیاستگذاری دقیق و مدبرانه می‌تواند امیدوار باشد که کشور را از رکود اقتصادی کنونی خارج کرده و به سوی آینده‌ای باثبات تر و شکوفاتر هدایت کند. به زعم کارشناسان، بهتر است دولت به جای افزایش مالیات بر ارزش افزوده به روش‌های دیگر برای بالا بردن سطح درآمد‌هایش متوجه شود.

نمی‌توانند فشار آن را تحمل کنند. معمولاً دولت‌ها در کشورهای مختلف بر اساس شرایط اقتصادی کشور خودشان تصمیم‌گیری می‌کنند و به سیاستگذاری می‌پردازند. نرخ مالیات‌ها در کشورهای مختلف براساس همین شرایط متفاوت است.

این کارشناس بازار پول و سرمایه‌خاطر نشان کرد: میزان مالیات‌ها و محل هزینه آنها با توجه به شرایط اقتصادی کشورها متفاوت است. کشور ما طی سال‌های اخیر درگیر مشکلات تحریم بوده است که این امر بر اقتصاد فشار آورده و مردم نیز تحت فشار قرار گرفته‌اند. میرمعنی گفت: افزایش تورم و نرخ واقعیاتی است که در کشور ما وجود دارد و در سیاستگذاری‌ها باید به آنها توجه داشته باشیم. در این شرایط نیاز است که دولت به اعمال سیاست‌های انبساطی بپردازد تا شرایط برای مردم تسهیل شود. به اجرا گذاشتن سیاست‌های انقباضی مانند افزایش مالیات بر ارزش افزوده به اعمال فشار بیشتر به مردم منجر می‌شود که ضرر زیادی برای کشور دارد.

وی ادامه داد: علاوه بر مشکلات اقتصادی که افزایش مالیات بر ارزش افزوده برای مردم ایجاد می‌کند و آنها را بیشتر تحت فشار قرار می‌دهد، این اقدام اثرات منفی بر مقبولیت دولت نیز خواهد داشت. هم‌اھی دولت با مردم در شرایط سخت باعث می‌شود که مردم نزدیکی بیشتری با دولت داشته باشند. در غیر این صورت، مشکلاتی در رابطه دولت و مردم بروز می‌کند که به نفع کشور نیست.

این کارشناس بازار پول و سرمایه‌خاطر نشان کرد: نیاز است که دولت یک برنامه منسجم اقتصادی داشته باشد. در این برنامه، باید از اعمال فشار مضاعف بر مردم بپرهیزیم. دولت باید به کاهش هزینه‌هایش بپردازد. در شرایطی که هر روز دولت فربه‌تر می‌شود، نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که با سیاست‌هایی مانند افزایش مالیات بر ارزش افزوده مشکلی حل شود.

وی در پایان تأکید کرد: هر سیاستی عواقبی دارد و بر کل بخش‌های اقتصاد کشور تأثیر می‌گذارد. افزایش دولت مبنی بر کاهش تورم متضاد است

رضاوفاهی یگانه، عضو اتاق تعاون نیز در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به این موضوع که مالیات بر ارزش افزوده یکی از شیوه‌های کارآمد مالیات ستانی است، تصریح کرد: اجرای هر طرح خوبی نیاز به بنسرت‌های مناسب دارد. اگرچه مالیات بر ارزش افزوده روش مقبولی برای مالیات ستانی به شمار می‌رود، اما افزایش آن در شرایط فعلی اقتصاد کشور مفید نخواهد بود.

وی ادامه داد: افزایش مالیات بر ارزش افزوده با سیاست‌های دولت‌همخوانی ندارد. دولت‌سیاست‌های خوبی را در زمینه حقوق بازنشستگان صورت بگیرد، و این طرح به خوبی در حال اجراست. کاهش تورم

عظری دارد و تا حدی رکود به وجود می‌آورد.

عضو اتاق تعاون خاطرنشان کرد: مسا تاگزریم بریم رکود و تورم کمی را انتخاب کنیم. دولت به درستی سیاست‌هایی را در ارتباط با کاهش تورم به اجرا گذاشته است که پیامدهای رکودی نیز خواهد داشت. باید در کوتاه مدت این رکود را بپذیریم تا بتوانیم بر تورم غلبه کنیم.

وفایی گفت: افزایش مالیات بر ارزش افزوده بر رکود دامن می‌زند. احتمالاً این موضوع جزو اهداف دولت نیست و نیاز مالیات‌های با اجرا بگذاریم که اثرات رکودی داشته باشد.

وی ادامه داد: افزایش مالیات بر ارزش افزوده به بالا رفتن هزینه‌های تولید منجر می‌شود و فولان به اقتصادی را بار کودمواجه می‌کند. با توجه به این موارد که توضیح داده شد، افزایش مالیات بر ارزش افزوده را در شرایط فعلی کشور مناسب نمی‌دانم.

عضو اتاق تعاون خاطر نشان کرد: بهتر است دولت در زمینه افزایش مالیات بر ارزش افزوده با عجله اقدام نکند و کمی در این موضوع تأمل بیشتری داشته باشد. لازم است قبل از اجرای قانون افزایش مالیات بر ارزش افزوده به عواقب آن برای کشور بیشتر فکر کنیم.

وفایی در خصوص این موضوع که قرار است از محل همسان‌سازی برای ارزش افزوده تأمین مالی برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان صورت بگیرد، تصریح کرد: حقوق بازنشستگان را باید صندوق‌های باشند. راه‌ح مشکلات بازنشستگان از طریق اصلاح صندوق‌های بازنستگی یا صورت بگیرد. از تباط دادن این موضوع به بودجه عمومی کشور اصلاً منطقی نیست. قطعاً دولت قصد دارد مالیات‌ها را در راستای رفاه عمومی به کار ببندارد، اما مهم این است که روش‌های درست را در زمان‌های درست به اجرا بگذاریم. سؤال اصلی الان در مورد درستی یا نادرستی مالیات بر ارزش افزوده نیست، مشکل اصلی این است که آیا در شرایط فعلی این اقدام منطقی است یا خیر.

کارشناس امور مالی

رضاخانی

افزایش مالیات بر ارزش افزوده اثرات مخرب خود را بر صنایع و تولیدکنندگان خواهد گذاشت. یکی از اثرات مهم این اقدام، افزایش ریز جدیدی که بار مالی جدیدی که مردم بپه‌ریم، دولت باید به کاهش هزینه‌هایش بپردازد. در شرایطی که هر روز دولت فربه‌تر می‌شود، نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که با سیاست‌هایی مانند افزایش مالیات بر ارزش افزوده مشکلی حل شود. به اجرا گذاشته نشود.

وی در پایان گفت: قطعاً افزایش مالیات بر ارزش افزوده بر زندگی مردم تأثیر مستقیم دارد و موجب ضربه زدن به معیشت خانوار خواهد شد. افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده منجر به افزایش تورم می‌شود و بر قیمت همه اقلام مصرفی اثرات اثر می‌گذارد و یک عامل کاهشده رفاه خانوار است.